

EHDOTUS VALTIONEUVOSTON ASETUKSEKSI MEHILÄISHOITOTUESTA ANNETUN VALTIONEUVOSTON ASETUKSEN MUUTTAMISESTA

Pääasiallinen sisältö

Mehiläishoitotukijärjestelmästä säädetään maataloustuotteiden markkinajärjestelystä annetussa laissa (999/2012), jäljempänä *markkinajärjestelylaki*. Nykyisin on voimassa markkinajärjestelylain nojalla annettu valtioneuvoston asetus mehiläishoitotuesta (69/2023). Nyt ehdotettavalla asetuksella lisättäisiin mainittuun valtioneuvoston asetukseen sähköistä tukihakua koskevat säännökset.

1 Asian tausta ja asetuksenantovaltuudet

Markkinajärjestelylain 70 a §:ssä säädetään sähköisestä hausta. Mainitun pykälän 1 momentin mukaan valtioneuvoston asetuksella säädetään markkinajärjestelylaissa tarkoitetuista tuista, joita koskeva hakemus voidaan tehdä vain lain 70 a §:ssä tarkoitettulla tavalla eli sähköisenä hakuna.

2 Asian valmistelu

Asetusehdotus on valmisteltu virkatyönä maa- ja metsätalousministeriössä yhteistyössä Ruokaviraston kanssa.

3 Nykytila ja keskeiset ehdotukset

Mehiläishoitotuki perustuu EU:n lainsäädäntöön. Mehiläishoitotuesta säädetään Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2021/2115 ja mainittua asetusta täydentävässä komission delegoidussa asetuksessa (EU) 2022/126.

Mehiläishoitotuesta säädetään kansallisesti markkinajärjestelylain 26–29 ja 29 a–29 b §:ssä.

Asetukseen lisättäisiin sähköistä tukihakua koskevat säännökset. Sähköiseen hakuun liittyviä menettelyitä on tarkemmin kuvattu hallituksen esityksen HE 169/2022 perusteluissa.

4 Pääasialliset vaikutukset

Mehiläishoitotuki on EU:n osittain rahoittama tukijärjestelmä, jonka EU:n rahoitusosuus on 50 prosenttia. Valtion vuoden 2024 talousarviossa momentille 30.20.46 (EU-rahoitteinen ruokaketjun kehittäminen, siirtomääräraha 3 vuotta) on budjetoitu määrärahaa yhteensä 11 005 000 euroa. Mainitun momentin mehiläishoitoalan toimenpiteiden (EU 2021/2115) kokonaisosuus on 400 000 euroa, josta EU:n osuus on 200 000 euroa. Vastaavat EU:lta saatavat tulot tuloutetaan momentille 12.30.01 (EU:n maataloustukirahastosta saatavat tulot).

Sähköisen haun ei arvioida aiheuttavan viranomaistoimintaan lisäkustannuksia.

Sähköisen haun tarkempia yrityksiin kohdistuvia vaikutuksia on selvitetty hallituksen esityksen HE 169/2022 perusteluiden kolmannessa luvussa. Sähköiseen hakumenettelyyn siirtyminen saattaa aiheuttaa joillekin toimijoille toimintatavan muutoksia. Sähköisen haun arvioidaan kuitenkin yksinkertaistavan hakumenettelyä järjestelmän käytettävyyden ja saavutettavuuden

5 Lausuntopalaute

Asetusluonnoksesta pyydettiin lausuntoa seuraavilta tahoilta: valtiovarainministeriö, Ruokavirasto, Hunajayhtymä Oy, Luomuliitto ry, Maa- ja metsätaloustuottajien Keskusliitto MTK ry, Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund SLC, Suomen Tumman Mehiläisen Hoitajat ry, Suomen Mehiläishoitajain Liitto ja Ålands biodlarförening r.f. Asetusluonnos on ollut nähtävillä ministeriön verkkosivuilla.

Lausuntokierroksella kannatettiin asetusehdotusta. Lisäksi lausuntokierroksella esitettiin teknislouhteisia toimeenpanoon liittyviä huomioita, joilla ei ole vaikutusta säädösehdotukseen.

6 Säännöskohtaiset perustelut

15 a §. Tuen hakeminen.

Ehdotettavassa pykälässä edellytettäisiin, että tukea haetaan jatkossa sähköisesti markkinajärjestelylain 70 a §:ssä säädetyllä tavalla. Säännös kattaisi sekä tuen myöntämistä että maksamista koskevat hakemukset. Sähköistä hakua sovellettaisiin ensivaiheessa vuoden 2024 kevään maksatushakemuksiin ja myöhemmin syksyllä myöntöhakemuksiin. Sähköisen järjestelmän maksatusta koskeva osio on valmistunut. Järjestelmän myöntöä koskeva osio valmistuu Ruokavirastosta saadun arvion mukaan syksyllä 2024.

Markkinajärjestelylain 70 a §:n 1 momentin mukaan tukea voidaan edellyttää haettavan sähköisesti verkkopalvelussa, joka on osa ruokahallinnon tietovarannosta annetussa laissa tarkoitettua ruokahallinnon tietovarantoa. Hakija tunnistetaan vahvalla sähköisellä tunnistamisella siten kuin vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä luottamuspalveluista annetusta laissa (617/2009) säädetään. Lain 70 a §:n 2 momentin mukaan Ruokavirasto voi 1 momentista poiketen antaa määräyksen siitä, että tiettyä tukea haetaan muutoin kuin sähköisessä järjestelmässä, jos tukijärjestelmän toimeenpanon kiireellisyys sitä välttämättä edellyttää. Vaikka tukien sähköinen hakeminen olisi pääasiallinen tuen hakemismuoto on säännöksellä varauduttu tilanteisiin, joissa paperinen tuen hakeminen olisi perusteltua mahdollistaa. Tällainen kiireellinen tilanne voisi olla käsillä esimerkiksi silloin kun järjestelmä ei toimisi teknisten ongelmien vuoksi tai jokin osa järjestelmästä ei muusta syystä olisi tukien hakuhetkellä käytettävissä. Sähköiseen hakuun liittyviä menettelyitä on tarkemmin kuvattu hallituksen esityksen HE 169/2022 perusteluissa.

7 Voimaantulo

Asetuksen ehdotetaan tulevan voimaan 5 päivänä helmikuuta 2024.

Esitetään, että valtioneuvosto antaa asetuksen